

Social Work & Education

©SW&E. 2025

УДК 378.018.43:355.01(477)

DOI: 10.25128/2520-6230.25.1.3

Олена КАРПЕНКО,

доктор педагогічних наук,
професор,
кафедра соціальної педагогіки та
соціальної роботи,
Київський університет імені
Бориса Грінченка, 02154, м. Київ,
Україна; lenadom1288@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6715-2899>

Тетяна СПІРИНА,

кандидат педагогічних наук,
доцент, кафедра соціальної
педагогіки та соціальної роботи,
Київський університет імені
Бориса Грінченка, 02154, м. Київ,
Україна; t.spirina@kubg.edu.ua
ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0003-0287-7343>

Ірина НОХРИНА,

викладач, кафедра соціальної
педагогіки та соціальної роботи,
Київський університет імені
Бориса Грінченка, 02154, м. Київ,
Україна; i.nokhrina@kubg.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-3955-4489>

Статус статті:

Отримано: лютий 26, 2025

1-перегляду: березень 16, 2025

Прийнято: березень 30, 2025

Карпенко, О., Спіріна, Т., Нохріна, І. (2025).

Організація освітнього процесу у закладах вищої освіти України в період воєнного стану. *Social Work and Education*, Vol. 12, No. 1 pp. 34-43. DOI: 10.25128/2520-6230.25.1.3

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті розглядаються особливості організації та ведення освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні. Зосереджено особливу увагу на формуванні організаційних умов для співпраці з різними групами отримувачів послуг. Визначено особливості організації освітнього процесу в умовах воєнного стану. Проведено аналіз та обґрунтовано форми і методи дистанційного навчання. Особлива увага приділяється розвитку платформ, таких як Moodle, Classroom, Zoom, Google Meet тощо, використання корпоративних електронних пошт, а також платформ Viber і WhatsApp.

Метою статті є вивчення особливостей організації освітнього процесу у закладах вищої освіти (ЗВО). При цьому дистанційне і змішане навчання та поєднання аудиторної, позааудиторної діяльності стали звичними для всіх учасників освітнього процесу, адже важливо, щоб нічого не загрожувало життю і здоров'ю здобувачів вищої освіти. Визначено низку ключових аспектів, що сприяють глибшому розумінню організації освітнього процесу в ЗВО. Структурування змісту навчального матеріалу є важливим елементом, який забезпечує логічне і послідовне засвоєння знань студентами. Організація модульного дистанційного навчання у ЗВО має свої особливості, зумовлені введенням воєнного стану в Україні, та залежить від матеріально-технічного забезпечення, а також, безпечних умов для викладачів і студентів. Важливим аспектом є формування індивідуальних освітніх траєкторій для студентів. Ключовим завданням менеджменту ЗВО є адаптація освітнього процесу до умов воєнного стану шляхом впровадження відповідних методів і засобів, які сприятимуть мінімізації травматичного досвіду та негативного психоемоційного стану, а також забезпеченню реалізації освітнього процесу.

За результатами узагальненого аналізу зроблено висновки, що організація освітнього процесу в ЗВО під час воєнного стану має враховувати основні тенденції дистанційного, онлайн та змішаного навчання. Зокрема, необхідно звернути увагу на: коригування навчальних планів з урахуванням обраної форми навчання; запис відеолекцій, створення презентацій та проведення онлайн-занять у відеоформаті; забезпечення психічного та психосоціального здоров'я як студентів, так і викладачів; а також навчитися визначати достовірність інформації та оперативно реагувати на можливі загрози.

Ключові слова: освітній процес, організація освітнього процесу, студенти, заклад вищої освіти, дистанційне навчання, онлайн навчання, модульне навчання.

ВСТУП

Введення воєнного стану на всій території України у зв'язку з повномасштабним вторгненням росії, призвело до негативних наслідків у вітчизняному освітньому процесі. Наразі, у зоні бойових дій перебувають сотні тисяч людей, серед яких значна кількість викладачів та здобувачів вищої освіти. Зазначимо, що перед закладами вищої освіти в Україні найважливішим завданням є підтримувати активний освітній процес, використовуючи усі можливі інструменти, ресурси та форми взаємодії.

Складовою дистанційного та змішаного навчання є модульне, що сприяє інтеграції знань та розвитку навичок у різних дисциплінах. Учні отримують можливість самостійно обирати теми, які їх цікавлять, і вивчати їх у власному темпі, що підвищує їхню мотивацію та активність у навчанні. Це підходить для формування особистісно орієнтованого навчання, де акцент робиться на потребах і інтересах учнів.

У сучасному освітньому процесі все більше науковців, таких як: М.Кононова, Л.Лебедик, Н.Лукашова, Н.Польова, Н.Сінопальникова та ін. підкреслюють важливість модульного навчання як одного з основних засобів навчання та одночасно дидактичної умови. Це підходить до сучасних вимог освіти, оскільки модульна структура дозволяє організувати навчальний процес більш гнучко та ефективно.

Вітчизняна науковиця С. Сисоєва акцентує увагу на тому, що реалізація моделей парадигми професійної освіти вимагає комплексного підходу, що включає розробку та впровадження соціальних, педагогічних та інформаційних технологій. Це забезпечує інтеграцію трьох ключових факторів впливу на розвиток особистості: мотиваційного, особистісного та діяльнісного (Сисоєва, 2002).

Мотиваційний фактор відповідає за бажання учнів вчитися та розвивати свої навички. Особистісний фактор включає індивідуальні здібності, інтереси та цінності, які впливають на процес навчання. Діяльнісний фактор акцентує увагу на активній участі учнів у навчальному процесі, їхній здатності до самостійної роботи та критичного мислення.

Таким чином, модульне навчання виступає як потужний інструмент, що відповідає сучасним вимогам освіти, адже воно здатне інтегрувати ці три компоненти, забезпечуючи гармонійний розвиток особистості та підготовку до професійної діяльності в умовах динамічного суспільства. Це відкриває нові горизонти для розвитку освіти, формуючи майбутнє, в якому учні є активними учасниками свого навчання, готовими до викликів, що їх чекають у житті.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Організацію дистанційного формату навчання у закладах вищої освіти з використанням інформаційних технологій вивчали В. Ашанін, Ю. Зарюгіна, Т. Спіріна та ін.; проблеми професійної підготовки та вимоги до розробки й впровадження електронних навчальних курсів у процесі професійної підготовки фахівців, здатних вирішувати соціальні проблеми досліджувала О. Карпенко; особливості організації освітнього процесу закладів освіти в умовах війни аналізували Х. Дзюбинська, Т. Ревка О. Удалова, О. Донченко, Н. Пшенична, Ю. Семеняко та ін.; виклики навчання та викладання в умовах війни розглядали Т.

Вдовичин, У. Когут, О. Сікора та ін.; вплив війни на навчальні заклади та можливості навчання розглядали Т. Азізов, О. Орлова та ін.

Мета статті полягає у необхідності проаналізувати особливості організації освітнього процесу у закладах вищої освіти, адже в період воєнного стану ці питання потребують більш ґрунтовного вивчення. При цьому дистанційне та змішане навчання та поєднання аудиторної, позааудиторної діяльності стали звичними для всіх учасників освітнього процесу, адже важливо, щоб нічого не загрожувало життю і здоров'ю здобувачів.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України зруйнувало усі сфери життєдіяльності людей й системи освіти, зокрема. Водночас, заклади вищої освіти продовжують здійснювати освітню діяльність на всій території України. Організація освітнього процесу в закладі вищої освіти в період воєнного стану залежить від безпекової ситуації та передбачає, зокрема, онлайн, дистанційний або змішаний формат навчання.

Варто зазначити, що Київський столичний університет імені Бориса Грінченка був готовий до нових викликів, оскільки у закладі створено належні організаційно-методичні умови. Зокрема, формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка забезпечується нормативними документами: Стратегія розвитку Київського столичного університету імені Бориса Грінченка на 2023-2027 рр. (2023), Положення про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка (2024). Дистанційна форма навчання в Університеті реалізовується шляхом використання технологій дистанційного навчання для забезпечення освітнього процесу на всіх формах здобуття вищої освіти (очна (денна), заочна, дуальна).

Ретельне й деталізоване планування організації освітнього процесу є ключовим завданням, яке, наразі, потребує вирішення. Вкрай важливо визначити алгоритм та послідовність дій під час повітряної тривоги, врахувати перебої з Інтернетом, які можуть виникнути у студентів під час занять та психоемоційний стан, що впливає на їхню здатність бути активними учасниками освітнього процесу. Крім того, викладачам також варто попіклуватися про власну безпеку, самопочуття, психофізичний стан, оскільки піклування про інших потребує значних власних ресурсів. Наразі, усі учасники освітнього процесу регулярно переживають певні негативні почуття, як от: тривога, страх, напруга, гнів. І тому, повернення до освітнього процесу є можливістю змінити фокус своєї уваги й повернутися до звичного життя.

Структуризація змісту навчального матеріалу є ключовим елементом, який забезпечує логічне та послідовне засвоєння знань студентами. Завдяки цій структуризації, процес навчання стає більш зрозумілим і організованим, що дозволяє студентам систематично рухатися до цілей навчання.

Крім того, чітка структура навчального контенту надає студентам можливість виконувати самостійні завдання, дотримуючись певної логіки. Запропоновані у цих завданнях проблемні ситуації також підпорядковуються визначеній логіці: замість того, щоб надавати студентам готові рішення, їм пропонуються різні шляхи

вирішення проблем. Важливо, що кожен з цих шляхів студент повинен обґрунтувати, використовуючи теоретичні знання з соціальної роботи та враховуючи соціально-психологічні особливості клієнта.

Цей підхід не лише сприяє глибшому розумінню матеріалу, але й дозволяє студентам активно залучатися до процесу навчання, формуючи у них навички критичного мислення та аналітичного підходу, що є важливими для професійної практики у сфері соціальної роботи. Таким чином, структуризація змісту навчання сприяє ефективному засвоєнню знань і розвитку необхідних компетенцій. Метою онлайн, дистанційного, змішаного навчання у період воєнного стану є набуття компетентностей здобувачами вищої освіти, їхня психосоціальна підтримка, можливість щирого неформального спілкування. Однак, необхідно пам'ятати, що психоемоційний стан впливає на когнітивну здатність студентів і тому варто подавати матеріал послідовними, чіткими, логічними, структурованими частинами, використовувати наочність, активні форми навчання.

Важливим є формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачами вищої освіти, які через об'єктивні причини пропустили частину навчальних занять. Важливим завданням менеджменту закладів вищої освіти є адаптація освітнього процесу до умов воєнного стану через використання відповідних методів й засобів, які допомагатимуть мінімізувати отриманий травматичний досвід, негативний психоемоційний стан та реалізовувати освітній процес.

Такою складовою адаптації в освітньому процесі є модульна система навчання, на яку ми спираємось та принципи, які запропоновано О.Шевнюк:

- модульність, оскільки кожен тематичний модуль має функціональне призначення для досягнення часткової дидактичної мети, яка входить до загальної мети освітнього процесу;
- структуризація, адже окремі навчальні елементи дозволяють зосередити увагу на необхідній інформації та диференціювати її за рівнем і профілем;
- динамічність, що надає можливість вільно коригувати навчальні елементи модулів відповідно до змін у розвитку наукових знань, інтересів та спеціалізації студентів, а також уподобань викладача;
- дієвість, оскільки аксіологічний підхід до визначення проблем забезпечує перенесення знань з соціальної діяльності у сферу професійно-педагогічної освіти;
- усвідомлена перспектива, яка дає можливість студентам ознайомитися з усією проблемно-модульною системою кожної навчальної дисципліни, що, в свою чергу, сприяє глибшому розумінню ними як близької, так і віддаленої зони дії в системі професійної освіти;
- паритетність, адже варіативність проблемно-модульного навчання дозволяє підтримувати баланс між індивідуальною самостійною активністю студента та роллю викладача як консультанта (Шевнюк, 2002).

Орієнтовно складові модульної системи можна представлено у Таблиці 1.

Викладачі Київського столичного університету імені Бориса Грінченка розробили та впровадили в освітній процес електронні навчальні курси, які містять різноманітні інформаційні ресурси, а саме: тексти, відео, аудіо, анімацію, презентації, глосарії, електронні посібники, завдання, тести (Спіріна, Лях, 2021).

Варто звернути увагу, що організація модульного дистанційного навчання у закладах вищої освіти має певні особливості через запровадження воєнного стану в

Україні та залежить від матеріально-технічної бази, безпекових умов для викладачів та студентів (тривалість занять, перерви, формат освітнього процесу, що визначаються вченою радою конкретного закладу вищої освіти, навчальне навантаження тощо).

Таблиця 1. Орієнтовні складові модульної системи

Модуль I	Аудиторна робота	Складається із декількох змістовних модулів: ЗМ ₁ +ЗМ ₂ + +ЗМ ₃ +...+ЗМ _n	Лекції
			Практичні (семінарські, лабораторні)
			Консультації
			Контрольні заходи (модульний контроль, залік, іспит)
Модуль II	Індивідуальна робота	ЗМ _{1i}	Робота в позанавчальний час
		ЗМ _{2i}	ІНДЗ
Модуль III	Самостійна робота	ЗМ _{1c}	Робота в інформаційних мережах
		ЗМ _{2c}	Опрацювання наукової літератури
Модуль IV		Курсова, кваліфікаційна робота	
Модуль V - VI		Практики	Навчальна
			Виробнича
Модуль VII	Наукова робота	ЗМ _{1n}	Публікації
		ЗМ _{2n}	Участь у конференціях
		ЗМ _{3n}	Участь в олімпіадах
		ЗМ _{4n}	Участь в інших конкурсах, отримання грантів тощо
Модуль VIII		Інші види робіт	

Організація освітнього процесу в період воєнного стану вимагає застосування комплексу різноманітних заходів, форм й методів, враховуючи конкретну ситуацію, дбаючи про життя та здоров'я усіх учасників освітнього процесу (Горіховський, Оганесян, 2022).

Зокрема, використання онлайн та дистанційних форм навчання у закладі вищої освіти у період воєнного стану в Україні можливе за наявності наступних умов: робоча навчальна програма має бути структурованою, логічною, конкретною, послідовною; необхідно дотримуватися чіткого графіку виконання завдань; важливо використовувати лише перевірені, ефективні й налагоджені форми взаємодії між викладачами та студентами; варто дотримуватися високої якості навчально-методичних матеріалів та їх актуальності; враховувати час, протягом якого і студенти, і викладачі можуть ефективно взаємодіяти; застосовувати систему

моніторингу й оцінки результатів освітньої діяльності студентів (Удалова, Дзюбинська, Ревка, 2022).

Для організації освітнього процесу в період повномасштабного вторгнення, більшість закладів вищої освіти використовують дистанційну платформу Moodle, яка передбачає створення особистих кабінетів для всіх учасників освітнього процесу. Наразі, викладачі та студенти, активно користуються платформою Classroom, системою відеоконференцій Zoom, Google Meet. Для швидкого обміну інформацією, викладачі та студенти застосовують за корпоративні електронні пошти, платформи Viber, WhatsApp тощо.

Онлайн-структуризація змісту окремих дисциплін є важливим інструментом, який дозволяє організувати логіку засвоєння знань студентами в повному обсязі, з дотриманням певної послідовності та ієрархії. Це також надає студентам можливість діяти відповідно до визначеної логіки під час виконання самостійних завдань. Прикладом є впровадження та активне використання електронних курсів для всіх дисциплін навчального плану на відповідних освітніх рівнях.

У рамках самостійних завдань, які стосуються тематичних модулів, викладачі створюють проблемні соціальні ситуації, що підпорядковуються певній логіці їх розв'язання. Студентам не пропонуються готові варіанти вирішення складних ситуацій, натомість їм надаються різні можливі шляхи досягнення рішення. Кожен обраний шлях студент повинен обґрунтувати, посиляючись на теорію соціальної роботи та соціально-психологічні особливості клієнта. Це, в свою чергу, свідчить про те, що студент успішно засвоює тематичні модулі з конкретної навчальної дисципліни.

Вважаємо важливим підкреслити, що при розробці робочої навчальної програми дисципліни суттєво враховувати професійне спрямування, існуючі посади відповідно до класифікатора професій України, а також потенційні сфери застосування та відповідні види діяльності або функції, які буде виконувати майбутній соціальний працівник. Це ми досягли шляхом введення переліку нормативних та професійно орієнтованих дисциплін для освітніх рівнів «бакалавр» та «магістр» спеціальності «Соціальна робота».

Відомо два способи диференціації дисциплін, які входять до навчального плану:

- дисципліни конкретно-предметної орієнтації (наприклад, соціальний супровід клієнта, соціальна робота з неповнолітніми), що характеризуються однаковими ознаками дій. Ці дисципліни сприяють формуванню системи знань про соціальні явища та проблеми;

- дисципліни програмно-методологічної орієнтації, зміст яких складають підходи, методи та способи отримання знань про процеси і явища, що вивчаються.

Вказані способи диференціації наукових дисциплін відображають основний зміст наукових знань, що складається із системи організованих знань (емпіричні факти, поняття, закони, принципи, гіпотези, теорії) та системи методів пізнання (від конкретно-предметних до узагальнених методологічних).

Ще однією важливою перевагою модульного навчання є посилення мотивації майбутніх соціальних працівників. Це виявляється у виборі форм і завдань для самостійної та індивідуальної роботи, а також у їх активній участі у розробці

соціальних проєктів. Творчий аспект діяльності найбільш яскраво проявляється під час проєктування, а іноді й у впровадженні проєктів, розроблених студентами.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Для організації освітнього процесу у закладах вищої освіти в період воєнного стану важливо враховувати ключові тенденції дистанційного, онлайн та змішаного навчання, а саме звернути увагу на: коригування навчальних планів, враховуючи форму навчання; запис відео лекцій, створення презентацій, проведення онлайн занять у відеоформаті; дбати про психічне та психосоціальне здоров'я студентів й викладачів; вчитися визначати достовірність інформації та швидко реагувати на можливі небезпеки; припиняти заняття у разі повітряної тривоги; забезпечити індивідуальну траєкторію навчання для студентів, які вступили до лав Збройних Сил України.

ЛІТЕРАТУРА

Горіховський, М., Оганесян, В. (2022). Використання різних видів навчання студентів фахової перед вищої освіти в умовах війни, теорія та практика. *Український Педагогічний журнал*, 3, 77-89. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-77-89>.

Гура, О. І., Гура О. О., Кириченко Н. В. (2024). Особливості організації освітнього процесу закладу вищої освіти за змішаною формою в умовах воєнного стану. *Педагогічні науки: теорія та практика*, (1), 107-114. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-1-15>.

Донченко, О. (2022). Особливості організації освітнього процесу в закладі вищої освіти в умовах воєнного стану. *Наукові записки БДПУ*, 2, 113–121. <https://dspace.bdpu.org.ua/handle/123456789/657>.

Карпенко, О. (2024). Моделювання самостійної роботи студентів як складової фахової активності у процесі формування професійних компетентностей. *Ввічливість. Humanitas*, 11. 2, 126-131. DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.2.18>.

Карпенко, О. (2024). Соціальне середовище закладу вищої освіти як умова розвитку соціальної активності студентів. *Ввічливість. Humanitas*, 3, 54-59. DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.8>.

Лях, Т., Спіріна, Т. (2021). Моделювання професійної діяльності викладача вищої школи в умовах змішаного навчання. *Матеріали III Всеукраїнської наук.практ.конференції 14 травня 2021 р.*, 223-227.

Положення про організацію освітнього процесу в Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка. (2024). https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_10/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_osv_protseesu.pdf

Сисосва, С. (2000). Технологізація освітньої діяльності в умовах непевної професійної освіти. *Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи*, 319–363.

Шевнюк, О. (2002). Моделі культурологічної освіти майбутнього педагога у вищій школі. *Імідж сучасного педагога*, 4-5, 65–68.

Спіріна Т., Зарюгіна Ю. (2014). Особливості адаптації студентів-першокурсників до умов навчання у вищому навчальному закладі. 182–184. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuped_2014_32_69.

Стратегія розвитку Київського столичного університету імені Бориса Грінченка на 2023-2027 рр. URL: <https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/documents/ksubg-strategy.pdf>.

Удалова О., Дзюбинська Х., Ревка Т. (2022). Організація освітнього процесу в умовах війни. *Перспективи та інновації науки*, 7 (12), 441-449. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7\(12\)-441-449](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7(12)-441-449).

ORGANIZATION OF THE EDUCATIONAL PROCESS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE DURING THE PERIOD OF MARTIAL LAW

Olena KARPENKO, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Faculty of Psychology, Social Work and Special Education, Borys Grinchenko Kyiv University, 18/2 I. Shamo Boulevard, Kyiv, Ukraine; lenadom1288@gmail.com

Tetyana SPIRINA, Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work, Faculty of Psychology, Social Work and Special Education, Borys Grinchenko Kyiv University, 18/2 I. Shamo Boulevard, Kyiv, Ukraine;

Iryna NOKHRINA, Lecturer pedagogy and Social Work Department, Kyiv Metropolitan Borys Grinchenko University, Kyiv, Ukraine;

Abstract. *The article examines the features of organizing and conducting the educational process under martial law in Ukraine. It focuses on the formation of organizational conditions for collaboration with various groups of service recipients. This includes social support for citizens who have been discharged from military service or retired, as well as their families, work with internally displaced persons, and other categories affected by the war.*

The features of organizing the educational process under martial law have been identified. An analysis has been conducted, and forms and methods of distance learning have been substantiated, which include elements of electronic and modular learning for students in higher education institutions. Particular attention is paid to the development of platforms such as Moodle, Classroom, Zoom, Google Meet, and others. For the rapid exchange of information, teachers and students use corporate emails, as well as platforms like Viber and WhatsApp, which contribute to the formation of theoretical knowledge and practical skills in modern conditions.

The aim of the research is to analyze the features of organizing the educational process in higher education institutions, as these issues require more in-depth study during the period of martial law. In this context, distance and blended learning, as well as the combination of classroom and extracurricular activities, have become commonplace for all participants in the educational process. It is essential to ensure that nothing threatens the life and health of higher education students.

The main tasks of the research identify a number of key aspects that contribute to a deeper understanding of the organization of the learning process in higher education institutions. Structuring the content of educational material is an important element that ensures logical and sequential knowledge acquisition by students. Thanks to this structuring, the learning process becomes clearer and more organized, allowing students to systematically achieve their educational goals.

The organization of modular distance learning in higher education institutions has its peculiarities due to the introduction of martial law in Ukraine and depends on the material and technical resources, as well as the safety conditions for both teachers

and students. This includes the duration of classes, breaks, the format of the educational process established by the academic council of a specific institution, as well as the academic workload.

An important aspect is the formation of individual educational trajectories for students who, for objective reasons, have missed some classes. A key task for the management of higher education institutions is to adapt the educational process to the conditions of martial law by implementing appropriate methods and tools that will help minimize traumatic experiences and negative psychological states, as well as ensure the effective realization of the learning process.

These tasks require urgent resolution. It is particularly important to develop an algorithm and sequence of actions during air alarms, as well as to consider possible Internet disruptions that students may experience during classes and the psychological state that affects their ability to actively engage in the educational process.

The conclusions of the research indicate that the organization of the educational process in higher education institutions during martial law must take into account the main trends of distance, online, and blended learning. In particular, attention should be given to: adjusting curricula based on the chosen form of learning; recording video lectures, creating presentations, and conducting online classes in video format; ensuring the mental and psychosocial health of both students and teachers; as well as learning to assess the reliability of information and respond promptly to potential threats.

Keywords: educational process; organization of the educational process; students; higher education institution; distance learning; online learning; modular learning.

REFERENCES

Horikhovskiy, M., Ohanesian, V. (2022). The use of various types of student training in vocational higher education in wartime conditions, theory and practice. *Ukrainian Pedagogical Journal*. 3. 77-89. <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-77-89>. [in Ukrainian].

Hura, O. I., Hura O. O., Kyrychenko N. V. (2024). Features of the organization of the educational process of higher education in mixed form under martial law. *Pedagogical Sciences: Theory and Practice*. (1), 107-114. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-1-15>. [in Ukrainian].

Donchenko, O. (2022). Features of the organization of the educational process in higher education under martial law. *Scientific notes of the BSPU*. Vyp. 2. 113–121. <https://dspace.bdpu.org.ua/handle/123456789/657>. [in Ukrainian].

Karpenko O. (2024). Modeling the independent work of students in the process of forming the professional competences. *Vvichlyvist. Humanitas*. 11. 2. 126-131. DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.2.18> [in Ukrainian].

Karpenko O. (2024). Social environment of higher education institution as a condition for the development of students' social activity. *Vvichlyvist. Humanitas*. 3. 54-59. DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2024.3.8>. [in Ukrainian].

Liakh, T., Spirina, T. (2021). Modeling the professional activity of a higher school teacher in the conditions of blended learning. *Materials of the III All-Ukrainian Scientific-Practical Conference May 14, 2021*. 223-227. [in Ukrainian].

Regulations on the organization of the educational process at Kyiv Metropolitan Borys Grinchenko University. (2024)

https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty_grinchenko_university/rozdil_10/P_olozhennia_pro_orhanizatsiiu_osv_protseesu.pdf [in Ukrainian].

Sysoieva, S. (2002). Technologization of educational activity in the conditions of uncertain professional education. *Continuing professional education: problems, searches, prospects*. 319–363. [in Ukrainian].

Shevniuk, O. (2002). Models of cultural education of the future teacher in higher school. Image of the Modern Teacher. *The image of a modern teacher*. 4-5. 65–68. <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/23105/%201.pdf?sequence=1>. [in Ukrainian].

Spirina T., Zariuhina Yu. (2014). Features of adaptation of first-year students to the conditions of study in a higher educational institution. 182–184. <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/11381/>. [in Ukrainian].

Strategy of Kyiv Metropolitan Borys Grinchenko University for 2023-2027.. <https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/documents/ksubg-strategy.pdf>. [in Ukrainian].

Udalova, O., Dziubynska, Kh., Revka, T. (2022). Organization of the educational process in war conditions. *Prospects and innovations of science*. 7 (12). 441-449. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7\(12\)-441-449](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2022-7(12)-441-449). [in Ukrainian].

Article history:

Received: Febuary 26, 2025

1st Revision: March 16, 2025

Accepted: March 30, 2025